

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ І ПЕДАГОГІКА СІМ'Ї

галузь знань:

0101 Педагогічна освіта

спеціальність:

5.01010601 Соціальна педагогіка

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2032/17
Олеся
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 2017 р.

Київ 2017 рік

Робоча програма «Психологія і педагогіка сім'ї» для студентів галузі знань
0101 Педагогічна освіта, за спеціальністю 5.01010601 Соціальна педагогіка

Розробник: Середня Валентина Іванівна,
викладач циклової комісії з педагогічної освіти
Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії викладачів з
педагогічної освіти

Протокол від «29» серпня 2017 р. № 1

Голова циклової комісії Л.Л. Артюх

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	Нормативна
	Спеціальність 5.01010601 «Соціальна педагогіка»	
Змістових модулів – 3		Рік підготовки
		3-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр
		5
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «молодший спеціаліст»	Лекції
		22 год.
		Семінарські
		20 год.
		Модульний контроль
		6 год.
		Індивідуальні заняття
		12 год.
Самостійна робота		
30 год.		
		Вид контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – опанування конкретних питань психології шлюбно-сімейних стосунків, систематизація знань щодо еволюції та сутності родинно-шлюбних стосунків, особливостей їх виникнення, становлення, стабілізації та розпаду.

Завдання курсу:

- ознайомлення з формами організації шлюбно-сімейних стосунків в історичному контексті;
- аналіз особливостей функціонально-рольової структури сімейних відносин;
- аналіз життєвого циклу сім'ї та динаміки сімейних відносин;
- ознайомлення з етапами формування та розвитку подружніх стосунків;
- характеристика стилів виховання і помилок у вихованні дітей у сім'ї;
- розкриття процесу соціалізації особистості в сім'ї, спілкування та взаємодії подружжя, подолання сімейних конфліктів та досягнення згоди.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі **предметні компетентності**:

- готовність застосовувати отримані знання з сімейної психології під час надання консультативної допомоги;
- виявляти чинники, що мають найбільший вплив на становлення дитячо-батьківських стосунків у родині;
- здійснювати соціально-психологічний аналіз подружніх конфліктів та розробляти рекомендації щодо їх профілактики;
- враховувати гендерні аспекти шлюбних стосунків під час соціально-психологічних досліджень;
- спроможність аналізувати й оцінювати найважливіші досягнення національної, європейської та світової, науки й культури;
- знати рідну й іноземні мови, застосовувати навички мовлення та норми відповідної мовної культури;
- застосовувати методи самовиховання, орієнтовані на систему індивідуальних, національних і загальнолюдських цінностей, для розроблення й реалізації стратегій і моделей поведінки та кар'єри; опанувати моделі толерантної поведінки та стратегії конструктивної діяльності в умовах культурних, мовних, релігійних та інших відмінностей між народами, різноманітності світу й людської цивілізації;
- збереження здоров'я фізичного, соціального, психічного і духовного (власного та здоров'я оточуючих);
- застосування навичок здорового способу життя, гармонізації режиму праці та відпочинку.

Курс навчальної дисципліни реалізовується через систему лекцій, семінарських занять. Зміст розроблено з врахуванням положень кредитно-модульного навчання. Вміщено короткі пояснення щодо організації роботи за даною системою. Таблиці модульного контролю, контролю за систематичною та активною роботою допоможуть студентам самостійно вести облік виконаної роботи.

Вивчення курсу «Психологія і педагогіка сім'ї» здійснюється у V семестрі, закінчується підсумковим видом контролю – заліком. Загальна кількість годин становить 90, з яких 22 год. – лекції, 20 год. – семінарські заняття, 6 год – модульний контроль, 12 год. – індивідуальні заняття, 30 год. – самостійна робота.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Історичний аспект розвитку шлюбно-сімейних стосунків.

Тема 1. Сім'я як соціально-психологічний феномен.

Тема 2. Історія шлюбно-сімейних стосунків. Основні функції сім'ї.

Тема 3. Основні завдання та принципи підготовки молоді до сімейного життя.

Проблеми сучасної сім'ї.

Змістовний модуль 2. Сучасна сім'я та проблеми сімейних стосунків.

Тема 1. Життєвий цикл сім'ї.

Тема 2. Подружній конфлікт: специфіка та причини.

Тема 3. Сучасні тенденції розвитку сім'ї.

Тема 4. Потреби чоловіків і жінок у шлюбно-сімейних стосунках.

Змістовний модуль 3. Проблемна сім'я як об'єкт соціально-педагогічної роботи.

Тема 1. Вплив проблем молодіжного середовища на функціонування майбутньої сім'ї.

Тема 2. Соціально-психологічні аспекти національного виховання в українській сім'ї.

Тема 3. Сім'я і діти: соціальний захист дитинства.

Тема 4. Допомога соціального педагога у розв'язанні сімейних проблем.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лекції		сем.	пк	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Історичний аспект розвитку шлюбно-сімейних стосунків.						
Тема 1. Сім'я як соціально-психологічний феномен.	7	2	2			3
Тема 2. Історія шлюбно-сімейних стосунків. Основні функції сім'ї.	9	2	2		2	3
Тема 3. Основні завдання та принципи підготовки молоді до сімейного життя. Проблеми сучасної сім'ї.	10	2	2	2	1	3
Разом за змістовим модулем 1	26	6	6	2	3	9
Змістовий модуль 2. Сучасна сім'я та проблеми сімейних стосунків.						
Тема 1. Життєвий цикл сім'ї.	7	2	2			3
Тема 2. Подружній конфлікт: специфіка та причини.	9	2	2		2	3
Тема 3. Сучасні тенденції розвитку сім'ї.	7	2	2			3
Тема 4. Потреби чоловіків і жінок у шлюбно-сімейних стосунках.	11	2	2	2	2	3
Разом за змістовим модулем 2	34	8	8	2	4	12
Змістовий модуль 3. Проблемна сім'я як об'єкт соціально-педагогічної роботи.						
Тема 1. Вплив проблем молодіжного середовища на функціонування майбутньої сім'ї.	8	2	2		2	2
Тема 2. Соціально-психологічні аспекти національного виховання в українській сім'ї	7	2	2			3
Тема 3. Сім'я і діти: соціальний захист дитинства.	6	2			2	2
Тема 4. Допомога соціального педагога у розв'язанні сімейних проблем.	9	2	2	2	1	2
Разом за змістовим модулем 3	30	8	6	2	5	9
Усього годин	90	22	20	6	12	30

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сім'я як соціально-психологічний феномен	2
2	Історія шлюбно-сімейних стосунків. Основні функції сім'ї.	2
3	Основні завдання та принципи підготовки молоді до сімейного життя. Проблеми сучасної сім'ї.	2
4	Життєвий цикл сім'ї.	2
5	Подружній конфлікт: специфіка та причини	2
6	Сучасні тенденції розвитку сім'ї.	2
7	Потреби чоловіків і жінок у шлюбно-сімейних стосунках.	2
8	Соціально-психологічні аспекти національного виховання в українській сім'ї	2
9	Сім'я і діти: соціальний захист дитинства.	2
10	Допомога соціального педагога у розв'язанні сімейних проблем.	2
	Разом	20

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва тема	Кількість годин	Бали
1	Сім'я як соціально-психологічний феномен.	3	5
2	Історія шлюбно-сімейних стосунків. Основні функції сім'ї.	3	5
3	Основні завдання та принципи підготовки молоді до сімейного життя. Проблеми сучасної сім'ї.	3	5
4	Життєвий цикл сім'ї.	3	5
5	Подружній конфлікт: специфіка та причини.	3	5
6	Сучасні тенденції розвитку сім'ї	3	5
7	Потреби чоловіків і жінок у шлюбно-сімейних	3	5
8	Вплив проблем молодіжного середовища на функціонування майбутньої сім'ї.	2	5
9	Соціально-психологічні аспекти національного виховання в українській сім'ї	3	5
10	Сім'я і діти: соціальний захист дитинства.	2	5
11	Допомога соціального педагога у розв'язанні сімейних проблем.	2	5
	Разом	30	55

7. Методи контролю

- усне опитування на семінарських заняттях;
- перевірка письмових модульних робіт;
- перевірка самостійної роботи.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	11	11
2. Відвідування семінарів	1	10	10
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5	11	55
4. Робота на семінарському занятті	10	5	50
5. Виконання модульної контрольної роботи	25	3	75
Всього			201
Коефіцієнт	2,01		

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий контроль залік
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	
65			68				68				
Всього 201											

Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

9. Методичне забезпечення

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ схематична наочність.

10. Очікувані результати

Після вивчення курсу студенти повинні:

- мати уявлення про еволюцію сімейних стосунків;
- аналізувати тенденції розвитку сучасної української сім'ї;
- характеризувати особливості мотивації вступу у шлюб та дошлюбного періоду;
- визначати руйнівні тенденції шлюбу та сім'ї;
- порівнювати вплив сім'ї на розвиток кожного з її членів;
- виявляти основні проблеми з якими може зіткнутись сучасна сім'я;
- розпізнавання руйнівні тенденції шлюбу та сім'ї;
- надавати первинну соціально-психологічну допомогу членам сім'ї.

11. Рекомендована література

Базова

1. Любчак Л.В. Родинна педагогіка: Курс лекцій: Посібник. – 2-е вид., доп. / Л.В.Любчак.– Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю., 2012. – 150 с.
2. Седих К.В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник/ К.В.Седих. – Полтава, 2013. – 197 с.
3. Психологія сім'ї [Текст] : навч. посіб. / Раїса Петрівна Федоренко. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 364 с.
4. Психологія сучасної сім'ї : навч.посіб. / О. А. Столярчук. – Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2015. – 136 с.
5. Психологія сімейних взаємин: нав.посіб./[М.С.Корольчук, ПП. Криворучко, В.І. Осьодло та ін.]; заг.ред.М.С.Корольчука. – К.:Ніка-Центр, 2010.- 296 с.

Допоміжна

1. Волинець Л.С. Дитинство в Україні: права, гарантії, захист. Український часопис прав людини. — К.: Українська правнича фундація, 1999. - С. 27-29.
2. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. – Педагогіка родинного виховання: Навч. посіб. - К.: Знання, 2006 – 324 с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
3. Молода сім'я: проблеми та умови її становлення / За ред. проф. А.Й. Капської. – К.: ДЦССМ, 2003. – 184 с.
4. Основи національного виховання: Концептуальні положення / В.Г. Кузь, Ю.Д.Руденко, З.О.Сергійчук та ін. – К.: “Київ”, 1993. - Ч 1. – 152 с.
5. Пеша І.В. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (проблеми реформування). - К.: Логос, 2000. — 120 с.
6. Психологія сім'ї : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л.В.Помиткіна, В.В.Злагодух, Н.С.Хімченко, Н.І.Погорільська. – К.: НАУ, 2011. – 271 с.
7. Психологія сім'ї: навч. посібник / [Поліщук В.М., Ільїна Н.М., Поліщук С.А., Мисник С.О., Савченко Ю.Ю. та ін.]; за заг. ред. В.М. Поліщука. – [2-е вид.]. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 282 с.
8. Психологія сім'ї : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л.В.Помиткіна, В.В.Злагодух, Н.С.Хімченко, Н.І.Погорільська. – К.: НАУ, 2011. – 271 с.
9. Родина в житті людини: Семиченко В.А., Заслуженюк В.С. //Семиченко В.А.,Заслуженюк В.С. Психологія та педагогіка сімейного спілкування//:Навч.посібник. - К.:Веселка,1998.
10. Програма курсу “Школа батьківства” (Серія інформаційних матеріалів “Школа соціальних знань для батьків”) / За заг. ред. К.С. Шендеровського. – Київ: КМЦСССДМ, 2005. – 76 с.
11. Робоча книга вихователя. Випуск 1 / Укладачі О.І. Тимчишин, В.І. Уруський. - Тернопіль: ТОШПО, 2000. - 300 с.
12. Сім'я ХХІ століття (матеріали для роботи по програмі соціальної підтримки молодій сім'ї): - К. - 2000 - 64 с.
13. Словник-довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників / За заг. ред. А.Й. Капської, 224 І.М.Пінчук, С.В. Толстоухової.- К., 2000. – 260 с.

14. Соціальна робота з молоддю, яка вступає в шлюб / За заг. ред. А.О. Бучака. – Рівне, 2001. – 32 с.
15. Соціальний супровід неблагополучної сім'ї. Трубавіна І.М. Науково-методичні матеріали. – К.: 225 ДЦССМ, 2003. – 86 с.
16. Тхоржевська Т.Д. Виховні традиції української православної сім'ї // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Зб. наук. праць / За заг. ред. М.Б. Євтуха, укл. О.В. Михайличенко. – К.: Вид. Центр КНЛУ, 2004. - Випуск 28. - С. 69-72.

12. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України
ім. В. О. Сухомлинського
www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників
<http://pidruchniki.ws/>

Навчально-методична карта дисципліни «Психологія і педагогіка сім'ї»

Разом: 90 год, лекції – 22 год, семінарські заняття – 20 год, індивідуальна робота – 12 год, модульний контроль – 6 год, самостійна робота – 30 год.

Тиждень	Змістовий модуль 2.									Змістовий модуль 3	
Модулі	Сучасна сім'я та проблеми сімейних стосунків									Проблемна сім'я як об'єкт соціально-педагогічної роботи	
Назва модуля	Історичний аспект розвитку шлюбно-сімейних стосунків										
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Дати											
Теми лекцій	Сім'я як соціально-психологічний феномен.	Історія шлюбно-сімейних стосунків. Основні функції сім'ї.	Основні завдання та принципи підготовки молоді до сімейного життя. Проблеми сучасної сім'ї.	Життєвий цикл сім'ї.	Подружній конфлікт: специфіка та причини	Сучасні тенденції розвитку сім'ї.	Потреби чоловіків і жінок у шлюбно-сімейних стосунках.	Вплив проблем молодіжного середовища на функціонування майбутньої сім'ї.	Соціально-психологічні аспекти національного виховання в	Сім'я і діти: соціальний захист дитинства.	Допомога соціального педагога у розв'язанні сімейних проблем.
Теми семінарських занять	Сім'я як соціально-психологічний феномен.	Історія шлюбно-сімейних стосунків.	Основні завдання та принципи підготовки молоді до сімейного життя.	Життєвий цикл сім'ї.	Подружній конфлікт: специфіка та причини	Сучасні тенденції розвитку сім'ї.	Потреби чоловіків і жінок у шлюбно-сімейних стосунках.	Вплив проблем молодіжного середовища на функціонування майбутньої сім'ї.	Соціально-психологічні аспекти національного виховання в	Сім'я і діти: соціальний захист дитинства.	Допомога соціального педагога у розв'язанні сімейних проблем.
Самостійна робота	Табл. 6			Табл. 6			Табл. 6			Табл. 6	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1			Модульна контрольна робота 2			Модульна контрольна робота 3				
Підсумковий контроль	Залік										